

23.2.2024

Jakelussa mainituille

Rasismipuitepäätöstä koskevan rangaistussäätelyn arviointi – selvityshenkilön asettaminen

Selvityshenkilön asettaminen

Oikeusministeriö on tänään asettanut rikosoikeuden professori Sakari Melanderin selvityshenkilöksi valmistelemaan arvioinnin liittyen rasismipuitepäätöstä koskevaan rangaistussäätelyyn rikoslaissa.

Toimikausi

Selvitystehtävän toimikausi on 23.2.2024–30.8.2024.

Tausta

Euroopan unionissa on 28.11.2008 tehty neuvoston puitepäätös rasismien ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumiseksi rikosoikeudellisin keinoin, 2008/913/YOS. Jäsenvaltioiden oli toteutettava puitepäätöksen säännösten noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 28 päivänä marraskuuta 2010.

Suomen lainsäädäntö saatettiin vastaamaan puitepäätöksen vaatimuksia ja muitakin kansainvälisiä velvoitteita hallituksen esitykseen HE 317/2010 vp perustuvilla lainsäädännön muutoksilla ja täydennyksillä, jotka koskevat muun muassa kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevaa rangaistussäätelyä.

Postiosoite Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Euroopan unionin komissio käynnisti vuonna 2021 Suomea vastaan rikkomusmenettelyn rasismipuitepäätökseen sisältyvien eräiden määräysten täytäntöönpanosta. Komissio katsoo, että Suomen rangaistussääntely ei kansanryhmiin kuuluviin henkilöihin kohdistuvien tekojen, vihaan yllyttämisen, nk. holokaustin kiistämisen sekä rikosten yleisen syytteen alaisuuden osalta ole tarpeeksi kattavaa. Suomi sai 26.1.2023 komissiolta täydentävän virallisen huomautuksen.

Valtioneuvoston 31.8.2023 antamassa tiedonannossa yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa on todettu, että holokaustin kieltäminen kriminalisoidaan. Holokaustin kieltämisen kriminalisointia koskevilta osin on käynnissä erillinen lainvalmisteluhanke.

Muilta osin rasismipuitepäätöstä koskevan sääntelyn arvioimiseksi asetetaan tässä päätöksessä tarkoitettu selvityshenkilö.

Selvityshenkilön tehtävät

Selvityshenkilön tehtävänä on arvioida rasismipuitepäätöstä koskevan rangaistussääntelyn mahdolliset muutostarpeet rikoslainsäädännön eri sääntelyvaihtoehdot huolellisesti arvioiden ja huomioiden rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen vaatimukset sääntelyn täsmällisyydestä, tarkkarajaisuudesta ja ennakoitavuudesta sekä perustuslaissa turvatut sanan- ja mielipiteenvapaus.

Selvityshenkilö esittää kaksi vaihtoehtoista arviota seuraavasti:

A) Rasismipuitepäätöksen edellyttämät minimi tarkistukset

Selvityshenkilö selvittää, tulisiko rikoslainsäädäntöä tarkistaa, ja jos niin millä tavoin, jotta lainsäädäntö rikkomusmenettely huomioon ottaen toteuttaisi rasismipuitepäätöksen rangaistavuutta koskevat minimivelvoitteet.

B) Rasismipuitepäätöksen edellyttämät minimitarkistukset ja kansallisen järjestelmän tarkistaminen

Selvityshenkilö selvittää, tulisiko rikoslainsäädäntöä tarkistaa, ja jos niin millä tavoin, jotta lainsäädäntö rikkomusmenettely huomioon ottaen toteuttaisi rasismipuitepäätöksen rangaistavuutta koskevat minimivelvoitteet. Lisäksi selvityshenkilö arvioi voimassa olevan kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevan rikostunnusmerkistön panettelua ja solvaamista koskevan sääntelyn muutostarpeet huomioiden rikosoikeudellinen laillisuusperiaate sekä perustuslaissa turvatut sanan- ja mielipiteenvapaus.

Arviot valmistuvat samaan aikaan ja annetaan samassa selvityksessä. Selvityshenkilö voi selvitystyössään tarpeen mukaan kuulla asiantuntijoita.

Selvityshenkilön palkkiosta sovitaan erillisessä toimeksiantosopimuksessa.

Oikeusministeri

Leena Meri

Yksikönpäällikkö, osastopäällikön sijainen

Jussi Matikkala

**Tiedoks
i**

- Oikeusministeriö
- oikeusministeri Meri
 - valtiosihteeri Makkonen
 - kansliapäällikkö Timonen
 - kriminaalipoliittinen osasto
 - demokratia- ja
julkisoikeusosasto
- Professori Melander

VN/17979/2023-OM-11

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: